

Cuvânt pastoral la Nașterea Domnului Iisus Hristos

† GURIE,

prin harul lui Dumnezeu,
Episcop al Devei și al Hunedoarei

Summary:

This text is the pastoral letter of H.G. Gurie, Bishop of Deva and Hunedoara from Christmas 2018. The focus of which is on the following aspects of the Feast of Nativity: love which emerges from the feast of Nativity; the way this love should be spread in families, communities and in all of society. Romanian Carols are often quoted with the purpose of proving that the main ideas of the pastoral letter are witnessed in the Romanian tradition. The Centenary of Romania is also mentioned.

Keywords:

Christmas; love and Nativity; profound Romania; Romanian carols; love of Nativity in families, communities and in society; Romanian Centenary;

*Preacucernicului cler,
Preacuviosului cin monahal și
Dreptmăritorilor creștini:
Caldă și părintească îmbrățișare
cu prilejul Nașterii Domnului!*

Dispoziția spre dragoste a „României profunde”

Iubiți credincioși,

Iată-ne prăznuind Crăciunul pentru a 100-a oară de la Marea Unire a românilor într-o singură țară. A fost atunci o bucurie imensă, o trăire de o mare intensitate, o revărsare colosală de dragoste între români. Atunci s-a reconfirmat în neamul nostru o convingere creștin-ortodoxă existentă dintotdeauna: aceea că **nu putem fi fericiți fără dragoste!** Dumnezeu Însuși este dragoste.

Din nefericire, fiecare generație, de la Adam și Eva până în contemporaneitate, verifică „pe propria-i piele” acest mare adevăr: că nu putem fi fericiți fără dragoste, că ceea ce este material nu ne ajută să atingem Absolutul, să fim fericiți! Trupul nu este capabil să ne furnizeze fericirea de care avem sete,

chiar dacă îi împlinim toate exigențele: mâncare, băutură, satisfacerea pornirilor, faimă în lume etc.

Spune Sfânta Scriptură: *Mulțumind cu bucurie Tatălui, Celui Ce ne-a învrednicit pe noi să luăm parte la moștenirea sfinților, întru lumină. El ne-a scos de sub puterea întunericului și ne-a strămutat în Împărăția Fiului iubirii Sale* (Coloseni 1, 12-13). **Biserica este locul în care oamenii învață să iubească, unde se exersează în dragoste și transferă accentul de pe cele materiale pe cele spirituale.** Ortodoxia este generatoare de iubire între oameni, iar cei care nu știu să extragă acest lucru din realitățile bisericești se află pe o cale greșită. *Sculați, voi, români plugari, / Că pe cer s-a arătat / Un luceafăr minunat. // Ca lumea să-ntinerească, / Oamenii să-i înfrățească, / Unul pe-altul să iubească. // Cu toți zicem: „Să trăiți! / Și ca pomii să-nfloriți!”*¹.

Colindul popular românesc constată și **efectele lipsei dragostei**: *Iarba verde s-o mlăgit, / florile s-or cotropit, / Lumea rău s-o pângărit: / Sudaie ficior pe tată / și maica face păcate / De-atunci nu-i mai rod în țară, / nici în grâu, nici în secară / Numai neghioară goală*². Colindul vrea să spună că lipsa dragostei produce declin social, o perpetuă răzvrătire și nemulțumire, un inconfort psihic colectiv. Pruncul Iisus a venit cu o ofertă de iubire, dar nu toți doresc să accepte această ofertă de iubire, să-și hrănească ființa. Când iubim cu adevărat, forța negativă de impact a răului se atenuează, lipsurile pălesc și bucuria ni se revarsă în suflet.

La 100 de ani de la Marea Unire să ne oprim din **goana noastră spre viitor** și să ne aducem aminte cât de mult ne-a iubit Dumnezeu pe noi și cât de mult s-au iubit înaintașii noștri, încât au realizat ceea ce și-au propus, cât de mult au crezut în idealuri înalte, imateriale, transfiguratoare: *Păstorii, văzând în zare, / Din cer, o lumină mare, / Fluierau, cântau, toți se bucurau*³.

Dreptmăritori creștini,

De la căderea în păcat a lui Adam, istoria omenirii s-a transformat într-o istorie a luptei dintre bine și rău, a confruntării dintre dragoste și ură, fără ca vreodată, pe Pământ, una dintre acestea să dobândească biruința definitivă asupra celeilalte. Au fost momente în care a biruit dragostea, au fost momente în care a biruit ura. Adeseori oamenii s-au ridicat unii contra altora, călcând în picioare „Legea Dragostei” dată de Dumnezeu. Fiecare în parte facem același lucru în

¹ *** *Colinde și cântece de stea I. Pentru cor cu voci egale* (transcriere de Ioan Simionescu), Editura Aperta, Cluj-Napoca, 1994, p. 121.

² Colindul „Acolo-n sus, la Răsărit”, în vol. *Colindăm, noi colindăm. Colinde și cântece de stea, pițărâi, orații și interludii instrumentale, jocul caprei, urări de Anul Nou* (culese sub îngrijirea Dr. Dumitru Jompan), Editura Eurostampa, Timișoara, 2002, p. 56.

³ Colindul „O, ce veste!”, în *Colinde și cântece de stea...*, p. 54.

relațiile individuale. **Oamenilor căzuți, neîntorși cu fața spre Dumnezeu, le place să-și împartă, unii altora, suferințe.** Aceasta, pentru că învățăturile greșite le intoxică mintea. Cât zbuțum pe Pământ până să ajungi să fii convins de importanța dragostei! Câtă experiență a durerii, a suferinței și a morții până să te convingi de valoarea dragostei! *Iar Irod, tiranul, craiul și dușmanul, / oastea și-o trimite, / pe prunci de-i ucide, / de doi ani în jos, / să taie pe Hristos. / Intră prin odaie, / toți copiii-i taie. / Vai, în greaua noapte, câtă crudă moarte! / Sânge precurat, / cât s-o mai vărsat!*⁴

Sfânta Scriptură ne înșiră mari proroci și împărați care **și-au făcut din dragoste un far al vieții**, un principiu de călăuzire pe cărările acesteia: amintim doar de patriarhul Avraam, de regele cel înțelept Solomon, de Iacov cel cu inimă bună, toți culminând cu Mântuitorul Iisus Hristos, născut într-o iesle sărăcăcioasă din Betleemul Iudeii în noaptea de Crăciun, ca să ne aducă aminte de „Legea Dragostei”. Și istoria noastră, a românilor, este presărată cu personalități care au știut să iubească, fiind modele pentru popor: Sfinții Voievozi Ștefan cel Mare și Constantin Brâncoveanu, Cuviosul Daniil Sihastrul etc. *Stăpânirea ta* până la marginea pământului! (Daniel 4, 19) – spune textul Sfintei Scripturi. Deci, **iubirea va fi triumfătoare până la urmă**, și cei aflați în afara ei vor fi nefericiți.

La 100 de ani de la Marea Unire **să ne strângem într-o horă simbolică a iubirii** și să „zidim” relații armonioase între noi. „Catedrala Mântuirii Neamului” (la a cărei sfințire am participat sau asistat, fiecare într-o formă sau alta) nu este nicidecum o pretenție triumfalistă, ci un **simbol al izbăvirii românilor de sub toate stăpânirile străine**, de sub toate ocupațiile strivitoare ale celor care nu ne-au dorit binele; este „Catedrala Izbăvirii Neamului” de toate relele din istorie: *Bucuroși să prăznuim, / Cu daruri să dăruim, / La pământ plecându-ne, / Cu dor sărutându-ne*⁵.

Iubiții mei fii duhovnicești,

Biserica ne mai învață și faptul că **dragostea lui Dumnezeu nu exclude sancțiunea**. Va exista o Judecată a Neamurilor, când și Neamul nostru românesc va fi chemat să dea socoteală pentru modul în care **și-a trăit** „viața” pe Pământ, pentru modul în care a interacționat cu alte popoare, pentru maniera în care a aplicat creștinismul și Ortodoxia. Sfânta Scriptură nu este doar dătătoare de speranță și de consolare, ci ne invită și la veghere, la preocupare pentru „Ziua cea de pe urmă”.

Se conturează, așadar, și varianta excluderii, a deciziei punitive. Deci, promisiunea mântuirii nu este o mângâiere naivă pe creștet, ci ea ne invită la

⁴ Colindul „O, ce nebulie!”, în vol. *Colindăm, noi colindăm...*, p. 150.

⁵ *Ibidem*, p. 449.

acțiune, **încurajează**, dinamizează. Iată cum este surprinsă ideea Judecării în colindul popular: *Domnul stătu crai în țară, / Țările se'nspăimântară! // Împrejurii-i, nor și ceață / Sprijinesc sfânta Lui față. // Și dreptatea lui tocmește / Scaunul ce-L odihnește. / Fulgerile Lui, ca para, // De strălucesc toată țara. / Pământul e plin de frică, / Munții se topesc și pică. // Și curg toți ca niște ceară, / Văzând pe Domnul în țară. // Că Tu, Doamne, și-a Ta mână, // Vrând, ne-ai zidit din țărână. / Cei dreپți și în curăție / Te-așteapă cu bucurie!*⁶.

Grija față de răspunsul pe care îl vom da la Judecata de Apoi trebuie să prevaleze asupra „trebăluieiilor” din ograda proprie; trebuie să fim foarte selectivi cu deprinderile și înclinațiile care ne confiscă. Vine o vreme, și ea vine o singură dată, când vom fi invitați la o „altă nuntă” decât cele obișnuite; iar dacă noi găsim scuze, invitația se suspendă, ușile se închid⁷. În loc să pătrundem la ospăț, ne blocăm într-o sală a așteptării fără termen, într-un spațiu al excluderii. Rămânem acolo unde am ales noi să rămânem. Nu Dumnezeu ne-a exclus, ci propria noastră decizie⁸. Crăciunul este sărbătoarea care **ne repune pe orbita duhovnicească** și ne amintește că noi nu suntem făcuți doar pentru lumea aceasta, ci pentru Cer. De acolo a venit Fiul și acolo suntem invitați cu toții, după trecerea din viața aceasta.

De aceea, acum, la 100 de ani de la Marea Unire, să savurăm reușita acestui mare proiect de dragoste universală între românii de pretutindeni și să nu uităm **să privim mai des la Cer**: *Busuioc verde pe masă, / Să fii, gazdă, sănătoasă! / La mulți ani, cu sănătate! / Dumnezeu vă dea de toate!*⁹.

Dragi fii întru Domnul,

Mulți dintre noi **trăim cu memoria răului**. Neiertarea este un depozit de răutate, pe care, dacă îl păstrăm în inimă, o facem spre propria noastră pierzare. Eliberarea de rău este în folosul nostru. Exorcizarea răului din propria ființă ne face bine! Spune Mântuitorul: *Tot așa și Tatăl Meu Cel ceresc vă va face vouă, dacă nu veți ierta – fiecare fratelui său – din inimile voastre!* (Matei 18, 35). Neiertarea cimentează acest rău în adâncurile noastre, făcându-ne prizonieri ai răutății.

⁶ Colindul „Domnul stătu crai în țară”, în *vol. cit.*, p. 303.

⁷ Știind că ne va judeca Dumnezeu dragostei, să ne întrebăm: *Când învățăm noi, oare, să prețuim dragostea? Răspunsul este paradoxal: Adeseori învățăm valoarea dragostei când nu o avem, când nu beneficiem de ea. Atunci când suntem victimele lipsei de dragoste a semenilor! Și, de-a lungul istoriei, am avut această cruntă experiență* (n. n.).

⁸ Spune frumos Andrei Pleșu: *Securitatea personală și cea familială îți epuizează toate resursele. Salahoria repetitivă a cotidianului în cadența grijilor curente îți exclude din atenție timpul mesianic. Oamenii sunt măcelăriți în malaxorul lumesc, sufocați de griji*. Cf. Andrei Pleșu, *Parabolele lui Iisus*, Editura Humanitas, București, 2012, p. 195.

⁹ Colindul „Florile dalbe”, în *Colinde și cântece de stea...*, p. 121.

Iubirea nu se negociază! Iubirea – ca regulă de viață – nu ne este propusă, ci impusă! Altfel, cădem din Împărăție și din creștinism. În esență, problema este aceasta: Lucrăm sau nu, exclusiv, cu energiile iubirii? Sau ne găsim argumente pentru a lucra și cu ura, disprețul, desconsiderarea semenilor? În cuvinte simple, suntem datori să iubim, pentru că El ne iubește. Iar izvorul (sau motivul) iertării Lui este mila, compasiunea. Azi, lipsa milei și a iertării sunt foarte răspândite; iar ura din inimi este contagioasă. *Vine Iuda cel bătrânu', / Din picioare scârciobindu / Și din gură foc lăsându / Și din graiu spurcându*¹⁰.

Există diferite etaje existențiale. Sus, **în Cer, stăpânește iubirea!** Dar la nivelul nostru, în lumea spațiului și a timpului, în care trăim? Cel ce vrea să coboare Împărăția de Dincolo în viața lui trăiește după aceleași reguli: ale dragostei!

Iubiți creștini hunedoreni,

Care sunt **cercurile concentrice ale iubirii?** Pe orizontală, acestea sunt: familia propriu-zisă (soțul/soția și copiii), familia extinsă (părinții și rudeniile mai apropiate), locul de muncă (un spațiu al interacțiunii însumând o treime din timpul unei zile), comunitatea de apartenență (parohia, grupurile de interacțiune) și societatea (comunitatea extinsă). Iar pe verticală: Dumnezeu (Sfânta Treime), ceata sfinților (cu precădere cei mai apropiați fiecăruia dintre noi; pentru cei mai mulți, Maica Domnului), îngerul păzitor și toți cei iubiți care au răposat (vii într-o altă lume, prezenți în iubirea noastră datorită faptelor lor, de pe când erau încă în viață).

Iubirea se exprimă prin seninătate, naturalețe, delicatețe, respect, sinceritate, bun simț și bun gust. Este de o importanță capitală să știi să cucerești și să întreții stima celuilalt. Încrederea reciprocă este decisivă într-o lume în care domină incertitudinea, generând anxietăți și angoase. În această lume este nevoie de un partener de viață stabil și echilibrat, care să ofere garanții de viitor și un proiect de viață credibil.

Relația de iubire nu este constrângere, ci siguranță, securitate. **Când iubești, ești fericit că exiști!** În dragostea adevărată fiecare dă mai mult decât primește; cel care iubește, oferă ceva din el însuși. *Hristos vine-ncetinel / spre Patimă, ca un miel. // La poartă e-nțâmpinat, / Toți „Osana!” I-au cântat. / Pruncii, cu stâlپări în mână, / Cântă, cu toți, împreună*¹¹.

Fraților dreptmăritori,

¹⁰ Colindul „Colindă”, în *vol. cit.*, p. 170.

¹¹ *Ibidem.*

Suntem vizitați, de Crăciun, de „Trimisul Cerului”, venit dintr-o altă lume. Noi înșine suntem născuți pentru veșnicie, suntem nemuritori cu sufletul, dar am ucis acest adevăr din conștiința publică și din cea individuală. Deși suntem ființe născute pentru cer, noi ne-am făcut prizonieri a ceea ce trece. Am uitat legătura strânsă dintre eternitate și iubire, dintre puterea noastră de a gusta infinitul și exersarea în dragoste a ființei noastre. **Iată exigențele României profunde!**

Colindul ne îndeamnă: *Ia, deschideți Poarta, mare! / Să vă zicem o cântare: / Nu suntem nici domnișori, / Ci harnici, voinici, feciori; / Vă urăm, cu veselie, / Crăciunul să vă mângâie; / Floarea noastră-i sănătatea; / Gazdă, s-aveți de ea parte!*¹².

Împreună cu ceata de feciori Vă dorim și noi ca bucuria Crăciunului să vă umple viața! Harul lui Dumnezeu să vă cerceteze inimile și belșugul să nu lipsească din nicio casă în aceste zile de Sfinte Sărbători! Iar gazdei îi urăm să aibă *mulți colaci în poală, cârnați la subsuoară și mult caltaboș în oală!*¹³

Cu toții, la 100 de ani de la Marea Unire, să ne deschidem **poarta cea mare a inimii** spre Dumnezeu și spre semeni! *Dă-ne, la toți, bucurie. / Amin! Doamne, slavă Ție! / La mulți ani, s-aveți folos / De Nașterea lui Hristos!*¹⁴

Sărbători fericite! și La mulți ani!

**Vă zice al vostru arhipăstor,
de tot-binele doritor,**

† G U R I E ,

Episcopul Devei și al Hunedoarei

¹² Colindul „Flori de măr cad la fereastră”, în *vol. cit.*, p. 153.

¹³ *Ibidem.*

¹⁴ „Toată Legea Creștinească. Colind de stea din Ocna Sibiului”, în *vol. cit.*, p. 46.